

QTRA: nieuwe manier om boomfalen te beoordelen

‘Cijfermatig, niet op het gevoel’

Met de *quantified tree risk assessment* of QTRA-methode kunnen de risico's en impact van boomfalen nauwkeuriger in kaart gebracht worden. Deze methode is volgens de bedenker effectiever en daardoor goedkoper.

Auteur: Frank van de Ven

Bij de QTRA-methode worden de risico's van boomfalen cijfermatig in kaart gebracht, terwijl men nu vooral op basis van inschattingen werkt. Deze methode wordt nog niet in ons land toegepast, maar wel in onder meer het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Als het aan Rowdy Bouwmeester (praktijkdocent bij PC Bomen), Tom Joye (opleider bij Natuurinvest) en Simen Brunia (boomspecialist bij Bomenbieb) ligt, wordt QTRA ook in Nederland een ingeburgerd begrip.

De QTRA-methode is ontwikkeld door Mike Ellison van Cheshire Woodlands in het Verenigd Koninkrijk. 'Het belangrijkste voordeel van deze methode is dat mogelijke risico's op een duidelijkere manier worden vastgelegd', legt Joye uit. 'Bij de klassieke inspectiemethode bekijk je elke boom afzonderlijk in detail en maak je een afweging: moet er ingegrepen worden of niet?'

Die afwegingen worden vooral gemaakt op basis van het gevoel. De QTRA-methode brengt mogelijke risico's in kaart met cijfers in plaats op het gevoel.'

Volgens de opleider staat bij QTRA de context centraal en niet de boom: 'De gebruiksintensiteit rond een boom is allesbepalend voor het risico, niet zozeer de vraag hoe hol of rot die boom is. Deze methode haalt ook veel ruis weg. Wat voor de ene persoon onaanvaardbaar is, kan door een ander juist als een minimaal risico worden beschouwd. In plaats van op het gevoel te werken, worden er bij QTRA duidelijke definities gehanteerd. De methodiek draait om drie pijlers: het mogelijke voorwerp van schade of letsel (doelwit of target), de impact van het falende boomdeel en de kans op falen ervan. Kort gezegd: kan de boom of tak op iets of iemand vallen, wat zijn de gevolgen daarvan

Tom Joye

en hoe groot is de kans dat het ook werkelijk gebeurt?’

Tijdbesparend

Door deze drie pijlers te bundelen, ontstaat een zogenaamde *risk of harm*-waarde. Deze waarde geeft aan hoe groot het risico op schade of letsel is. ‘Het fijne van deze methode is dat je mogelijke risico’s in getallen kunt uitdrukken. Met deze methodiek kunnen we de risico’s beter inschatten dan met een reguliere inspectie. Een visuele inspectie is vaak tijdrovender en de risicoafweging minder nauwkeurig’, legt Bouwmeester uit.

Bouwmeester noemt bomen langs een wandelpad als voorbeeld van hoe deze werkwijze tijdbesparend kan zijn: ‘In plaats van elke boom visueel te inspecteren, wat al snel vijf minuten per boom kost, kun je ook de QTRA-methode toepassen. Mocht het bijvoorbeeld gaan om een wandelpad dat amper bezocht wordt, dan kun je inschatten hoe groot het risico daadwerkelijk is. Als er vrijwel niemand komt, heb je met een tolereerbare situatie te maken en is visuele inspectie niet nodig. Dat betekent dus dat je niet naar dat gebied toe hoeft te gaan. Met QTRA kun je veel voorwerk vanachter je bureau uitvoeren en daarmee (reis)tijd en geld besparen.’

Detailniveau

Volgens de praktijkdocent is de Britse methode breed inzetbaar: ‘De QTRA-methode is op elke boom toepasbaar, op verschillende niveaus. Zo kun je op boomniveau werken, maar ook met grotere vlakken, bijvoorbeeld per groenstrook of boomgroep.’

Simen Brunia

In Nederland is de QTRA-methode nog relatief jong en nog niet in praktijk gebracht. ‘De toepassing moet nog op detailniveau worden uitgewerkt’, verduidelijkt Bouwmeester. ‘Ik ben er zelf al voorzichtig mee aan de slag. Momenteel ben ik met een aantal pilotprojecten bezig en praat ik met vakgenoten. Ik denk dat deze methodiek in de toekomst zeker vaker toegepast zal worden in Nederland.’

Alternatief

Naast Bouwmeester is Brunia ook gecertificeerd om deze Britse methodiek in ons land toe te passen. Ook hij denkt dat deze methode zeker toekomst heeft in Nederland. Brunia ziet QTRA vooral als een mooi alternatief naast het bestaande aanbod: ‘Ik denk dat visuele inspecties en deze nieuwe methode prima naast elkaar kunnen bestaan. Het is fijn om meerdere keuzes te hebben en niet aan één optie vast te zitten. Of ik denk dat de huidige manier om boomfalen in kaart te brengen door QTRA zal worden overgenomen? Nou, zo’n vaart zal het niet lopen. Mocht dat zo zijn, dan gaat er nog zeker zo’n tien tot vijftien jaar overheen voordat dit in heel Nederland is doorgevoerd.’

Potentiële risico’s

Een van de grootste voordelen van QTRA is dat boomcontroleurs aan het denken worden gezet over potentiële risico’s, stelt Brunia: ‘Deze methode brengt goed in kaart hoeveel risico een dode tak, holte of rotting nu werkelijk oplevert. Je kunt je prioriteiten bijstellen en beslissen welke boom voorrang krijgt bij snoeiwerkzaamheden. Daarnaast is het vanuit ecologisch oogpunt een enorm voordeel dat je dood hout beargumenteerd kunt laten zitten en holtes en zwammen juist accepteert en waardeert op bepaalde plekken.’

Rowdy Bouwmeester

Proeftuin

Brunia laat weten dat hij bezig is met het uitwerken van ideeën om deze techniek verder uit te rollen in Nederland. Dat wil hij doen in het Belmonte Arboretum in Wageningen, waarvan hij curator is: ‘Deze omgeving leent zich uitstekend voor de QTRA-methode. Je hebt met honderden boomsoorten te maken, van klein tot groot. Het lijkt me ontzettend mooi om mijn kennis te delen op deze locatie en meer bekendheid te creëren voor deze techniek.’ De boomspecialist wil van het Belmonte Arboretum een proeftuin maken, een plek om te leren en te ontdekken. ‘Hoe mooi zou het zijn om in deze omgeving met die methode te oefenen? Voordat een gemeente besluit om van deze techniek gebruik te gaan maken, kan men een kijkje komen nemen in Wageningen, in een echte proeftuin.’

Toekomst

Ook Tom Joye denkt dat QTRA bezig is aan een opmars: ‘Ik ben ervan overtuigd dat deze methodiek de toekomst is. Sinds we vorig jaar begonnen zijn met het verzorgen van QTRA-trainingen, merk ik dat er interesse is in deze methode. Sterker nog: we werden overweldigd door alle aanvragen die binnenkwamen. Volgens mij is dit een grote stap in het boombeheer.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!